

บทที่ ๒

ศาสนาอิสลาม

๑. ประวัติศาสนาอิสลาม

“อิสลาม” เป็นคำภาษาอาหรับ แปลว่า การยอมจำนน การปฏิบัติตาม และการนอบน้อม เมื่อนำคำว่า “อิสลาม” มาเป็นชื่อของศาสนาจึงมีความหมายว่าเป็นศาสนาแห่งการยอมนอบน้อมจำนนต่อพระเจ้า คือ อัลลอฮ์

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาสุดท้ายที่ถูกประทานลงมาจากชั้นฟ้าด้วยความพอพระทัยของอัลลอฮ์ ที่มอบให้แก่มวลมนุษยชาติ พระองค์ทรงส่งท่านศาสดามูฮัมมัด บุตรอับดุลลอฮ์ มาเป็นความเมตตาแก่ชาวโลกทั้งหลาย เพื่อยืนยันความเป็นเอกะของพระองค์ นำมวลมนุษยย์ออกจากความมืดสู่แสงสว่าง พร้อมทั้งยอมจำนนต่อพระประสงค์ของพระองค์ด้วยความพอใจและสมัครใจ ปฏิบัติตามคำบัญชาใช้ของพระองค์และออกห่างไกลจากคำสั่งห้ามของพระองค์ พร้อมทั้งยึดมั่นในจริยธรรมอันสูงส่งแห่งอิสลาม โดยการปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการอิสลาม ๕ ประการ และหลักศรัทธาอีก ๖ ประการ เพื่อให้เกิดคุณธรรมในจิตสำนึก อันจะนำมาซึ่งการเกื้อกูลกันในสังคม

“มุสลิม” เป็นคำภาษาอาหรับเช่นกัน หมายถึง ผู้ที่นอบน้อมและยอมจำนนต่อข้อบัญญัติของอัลลอฮ์ และหมายถึงผู้ที่ยอมรับนับถือศาสนาอิสลาม

อิสลาม เป็นศาสนาที่ถูกกำหนดมาจากพระเจ้าผู้ทรงสร้างโลก ซึ่งมีพระนามว่า อัลลอฮ์ ดังนั้นอิสลามจึงเริ่มต้นตั้งแต่มีมนุษย์คนแรกในโลกนี้คือ อาดัม ซึ่งพระองค์ทรงสร้างขึ้นมาจากดิน และสร้างคู่ครองของเขา คือ เฮวาว์ จากกระดูกซี่โครงด้านซ้ายของเขา และทั้งสองได้ก่อให้เกิดเผ่าพันธุ์มนุษย์เป็นก๊กเป็นเหล่า จวบจนโลกพบกับจุดจบ

ในทุกยุคทุกสมัยอัลลอฮ์ได้แต่งตั้งศาสนทูตของพระองค์ เพื่อทำหน้าที่สั่งสอนผู้คนให้รู้จักพระเจ้าที่แท้จริง และปฏิบัติตามข้อบัญญัติของพระองค์ ตามที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน จนกระทั่งถึงยุคของศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม ท่านได้เผยแพร่ข้อบัญญัติจากอัลลอฮ์ โดยใช้ชื่อว่า อิสลาม หรือศาสนาอิสลาม ดังนั้นผู้คนทั้งหลายจึงมักเข้าใจว่าศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่เกิดขึ้นใหม่ เมื่อ ๑,๕๐๐ กว่าปีที่ผ่านมา

อิสลามเป็นคำสอนที่อัลลอฮ์ได้กำหนดให้แก่มวลมนุษยชาติในโลกนี้ ไม่ใช่คำสอนที่ถูกกำหนดมาเพื่อเฉพาะกลุ่มชนชาวอาหรับเท่านั้น เพียงแต่ว่าศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม เป็นชาวอาหรับ จึงเริ่มเผยแพร่จากถิ่นที่อยู่ของท่าน และได้ขยายออกสู่ดินแดนต่างๆ ของโลก

อิสลามในประเทศไทย

ศาสนาอิสลามมีจุดเริ่มต้นการเผยแพร่จากคาบสมุทราอาหรับ และได้ขยายเข้าสู่ดินแดนต่างๆ ของโลก รวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย รวมถึงตอนใต้ของประเทศไทย โดยพ่อค้าชาวอาหรับที่เดินทางเข้ามาค้าขาย พร้อมนำหลักปฏิบัติของอิสลามที่ดงามเข้ามาเผยแพร่ จนได้รับการยอมรับจากประชาชนในดินแดนเหล่านั้น

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อิสลามได้ขยายเข้าสู่ภาคกลางและภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย โดยการอพยพและย้ายถิ่นฐานของมุสลิม นอกจากนี้ยังมีมุสลิมชาวต่างชาติที่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนของไทยด้วย

๒. ประวัติศาสตร์

การเกิด

ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม เกิดที่นครมักกะฮ์ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในประเทศซาอุดีอาระเบีย ตั้งอยู่แถบตะวันออกกลาง ท่านเกิดเมื่อเวลาเช้าตรู่ของวันที่ ๑๒ เดือนร็อบิอุลเอาวัล ปีช้าง สาเหตุที่เรียกว่าปีช้าง เพราะเป็นปีที่กษัตริย์อับรอหะฮ์ได้นำกองทัพช้างมาเพื่อทำลายกะอ์บะฮ์ แต่ไม่สามารถทำลายได้เพราะอัลลอฮ์ได้ทำลายกองทัพนั้นเสียก่อน ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๒ เมษายน ค.ศ. ๕๗๑ หรือ พ.ศ. ๑๑๑๔ เมื่อท่านอับดุลมุฏฏอลิบ ผู้เป็นปู่ได้ทราบข่าวการเกิด จึงได้รับไปเยี่ยมและได้ตั้งชื่อให้หลานชายว่า “มุฮัมมัด” ซึ่งมีความหมายว่า “ผู้ได้รับการสรรเสริญ”

เชื้อสาย

บิดาของท่านชื่อ อับดุลลอฮ์ เป็นบุตรของอับดุลมุฏฏอลิบ บุตรของฮาซิม บุตรของอับดุมะนาฟ บุตรของกุศ็อย บุตรของกิลาบ มารดาของท่านชื่อ อามีนะฮ์ บุตรีของวะฮ็บบ์ บุตรของอับดุมะนาฟ บุตรของซุรอฮ์ บุตรของกิลาบ บิดาและมารดาของท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม เป็นต้นตระกูลเดียวกัน หรือเผ่าเดียวกัน คือเผ่ากุร็อยช์ บิดาของท่านเสียชีวิตในขณะที่ท่านอยู่ในครรภ์มารดา และต่อมามารดาของท่านก็เสียชีวิตอีก ในขณะที่ท่านมีอายุได้ ๖ ปี ท่านศาสดาจึงได้ไปอยู่กับปู่ชื่อ อับดุลมุฏฏอลิบ และเมื่อปู่เสียชีวิต ท่านได้ไปอยู่กับลุงชื่อ อะบูฏอลิบ

ในวัยเด็กท่านเคยทำงานโดยมีอาซีฟร็อบัจ้างเลี้ยงแพะ เลี้ยงแกะ ให้แก่ชาวมักกะฮ์ และได้เคยติดตามลุงไปค้าขายยังประเทศชาม (ซีเรีย) สองครั้ง ครั้งแรก ไปเมื่ออายุ ๑๒ ปี และครั้งที่สอง ไปเมื่ออายุ ๒๕ ปี

ในขณะที่ท่านมีอายุ ๒๕ ปีนั้น ท่านไปทำการค้าให้แก่ ท่านหญิง คอติญะฮ์ ซึ่งเป็นเจ้าของกิจการค้าในนครมักกะฮ์ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีไมตรีและมิตรภาพ ประกอบกับมีประสบการณ์ในเรื่องการค้าขายเมื่อสมัยที่ยังอยู่กับลุง จึงทำให้กิจการค้าของท่านหญิงคอติญะฮ์เจริญรุ่งเรืองเป็นลำดับ ซึ่งต่อมาท่านหญิงคอติญะฮ์ได้ขอแต่งงานกับท่าน ซึ่งขณะนั้นท่านอายุได้ ๒๕ ปี ส่วนท่านหญิงคอติญะฮ์อายุได้ ๔๐ ปี ซึ่งเป็นหญิงหม้าย

การเป็นศาสตา (นบี)

ท่านศาสตามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม ได้รับวะฮีย์ (วะฮีย์) คือ การติดต่อสื่อสารโดยฉับพลันจากอัลลอฮ์ โดยผ่านสื่อคือ เทวทูต ญิบรีล และยังไม่มียัญญาให้ออกเผยแพร่ว่า เริ่มต้นด้วยคำว่า อิกเราะฮ์ ที่มีความหมายว่า “เจ้าจงอ่านเถิด”

“เจ้าจงอ่านเถิด ด้วยพระนามของพระผู้อภิบาลของเจ้าผู้ทรงสร้าง มนุษย์จากก้อนเลือด เจ้าจงอ่านเถิด และผู้อภิบาลของเจ้าทรงเอื้อเพื่อ เผื่อแผ่ยิ่ง พระองค์ทรงสอนมนุษย์ ให้รู้จักใช้ปากกา และทรงสอนมนุษย์ ในสิ่งที่เขาไม่รู้” (๙๖ : ๑-๕)

การได้รับวะฮีย์ โดยไม่มียัญญาให้ออกเผยแพร่นั้นถือเป็นการ แต่งตั้งให้ท่านมีตำแหน่งเป็นศาสตา (นบี) จากพระองค์อัลลอฮ์ ซึ่งเกิดขึ้น ในเดือนรอมฎอน ณ ถ้ำฮิรอฮ์ ขณะนั้นท่านมีอายุได้ ๔๐ ปี ส่วนการแต่งตั้ง ให้ท่านเป็นนรอฮ์ (ศาสนทูต) พร้อมมียัญญาให้นำเอาหลักการศาสนาออก เผยแพร่ต่อมวลมนุษยชนั้น เกิดขึ้นหลังจากวันที่ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นนบี ๖ เดือน

การประกาศอิสลามอย่างลับ ๆ

พระผู้เป็นเจ้าทรงมีบัญชาให้ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ประกาศอิสลามอย่างลับ ๆ ก่อน คือ ประกาศแก่ญาติผู้ใกล้ชิด และผู้หญิงคนแรกที่นับถือศาสนาอิสลาม คือ ท่านหญิงคอดีญะฮ์ ภรรยาของท่าน ส่วนชายหนุ่มคนแรกที่รับอิสลาม คือ ท่านอับบู่บักร์ และเยาวชนคนแรกที่รับอิสลาม คือ ท่านอาลี ทาสคนแรก คือ ท่านเซด บุตรฮารีซะฮ์ และต่อมาได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ การประกาศอิสลามอย่างลับ ๆ ได้กระทำมาเป็นเวลา ๓ ปี สาเหตุที่ประกาศอย่างลับ ๆ นี้เพราะบรรดามุสลิมยังอ่อนแอและมีจำนวนน้อย

การประกาศอิสลามอย่างเปิดเผย

หลังจากที่ท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ประกาศศาสนาอย่างลับ ๆ เป็นเวลา ๓ ปี แล้วก็ได้รับบัญชาจากพระผู้เป็นเจ้าให้ประกาศอิสลามอย่างเปิดเผย ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้นมีผู้นับถืออิสลามยังไม่มากนัก

ชาวกูรีอัยซ์ต่อต้านท่านศาสดา

ปีที่ ๓-๕ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวกูรีอัยซ์ได้ประชุมหารือเพื่อขอร้องลุงของท่านศาสดา คือ อะบูฏอลิบ เพื่อให้ศาสดาเลิกกล่าวการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม แต่ท่านศาสดาปฏิเสธข้อเสนอ ท่านกล่าวว่า ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ฉันจะไม่ทำงานเผยแพร่เป็นอันขาด จนกว่าอัลลอฮ์จะทรงให้ได้รับชัยชนะหรือไม่ฉันก็พินาศไป แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการเผยแพร่ศาสนาของท่านศาสดา

และปีที่ ๕-๗ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวกูรีอยซ์เริ่มทำร้าย บรรดาศอฮาบะฮ์ (สาวก) โดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกที่เป็นทาส พวกอ่อนแอ ซึ่งไม่มีคนคอยช่วยเหลือ

การอพยพสู่อะบิสสินีเย

เมื่อศาสดาเห็นบรรดาศอฮาบะฮ์ (สาวก) ได้รับความทุกข์ทรมาน และการทำทารุณ ท่านศาสดามุฮัมมัด จึงมีคำสั่งให้ศอฮาบะฮ์อพยพไป อะบิสสินีเย (เอธิโอเปีย) ในปีที ๕ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล

ปีแห่งความโศกเศร้า

ปีที่ ๑๐ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ถือว่าเป็นปีแห่งความโศกเศร้า เนื่องจากพระนางคอดีญะฮ์ผู้เป็นภรรยาและอะบูฏอลิบผู้เป็นลุงที่ได้ให้การอุปการะท่านได้เสียชีวิตลง

การเริ่มต้นของอิสลามที่มะดีนะฮ์

ปีที่ ๑๑ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวมะดีนะฮ์จำนวน ๖ คน เข้าพบท่านศาสดาเพื่อขอรับอิสลาม

การให้สัตยาบัน อัลอะกอบะฮ์ ครั้งที่ ๑

ปีที่ ๑๒ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวมะดีนะฮ์ ๑๒ คน เข้าพบ ท่านศาสดาเพื่อให้สัตยาบัน อัลอะกอบะฮ์ ครั้งที่ ๑ โดยให้สัตยาบันว่าจะเคารพภักดีอัลลฮ์เพียงองค์เดียว

การให้สัตยาบัน อัลอะกออะฮ์ ครั้งที่ ๒

ปีที่ ๑๓ ของการแต่งตั้งเป็นรอซูล ชาวมะดีนะฮ์ ๗๕ คน เข้าพบท่านศาสดาเพื่อให้สัตยาบัน อัลอะกออะฮ์ ครั้งที่ ๒ โดยให้สัตยาบันว่าพวกเขาจะสนับสนุนและช่วยเหลือท่านศาสดา พร้อมทั้งบรรดาคอฮาบะฮ์ที่อพยพไปอยู่ที่มะดีนะฮ์

ท่านศาสดาอพยพจากมักกะฮ์สู่มะดีนะฮ์

ท่านศาสดาอพยพจากมักกะฮ์โดยมี อุบัยค์กร์ ร่วมเดินทางไปด้วย เมื่อไปถึงตำบลกุบฏาห์ ท่านได้สร้างมัสยิดกุบฏาห์ ซึ่งเป็นมัสยิดหลังแรกที่ถูกสร้างขึ้น ท่านศาสดาเข้าเมืองมะดีนะฮ์ในวันศุกร์ ในระหว่างทางท่านได้ทำการละหมาดวันศุกร์ร่วมกับพี่น้องมุสลิมที่นั่น และถือว่าเป็นการละหมาดวันศุกร์ครั้งแรกของอิสลาม

เมื่อถึงเมืองมะดีนะฮ์ ท่านศาสดาได้สร้างความรัก ความเป็นพี่น้องร่วมศรัทธา ระหว่างชาวมุฮาญีรีน (ผู้อพยพ) กับชาวอันศอร (ผู้ช่วยเหลือ)

การอพยพของท่านศาสดามีความสำคัญมากในประวัติศาสตร์อิสลาม มุสลิมจึงถือเอาการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัดเป็นจุดเริ่มของศักราชอิสลาม ซึ่งเรียกว่า ฮิจญเราะฮ์ศักราช (ฮ.ศ.) ปีแห่งการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม

๓. คัมภีร์ วัตถุประสงค์เพื่อ วัตถุประสงค์ศาสนา และหลักปฏิบัติของศาสนา

คัมภีร์ของศาสนาอิสลาม

คัมภีร์ของศาสนาอิสลาม เรียกว่า คัมภีร์อัลกุรอาน เนื้อหาในคัมภีร์นี้ทั้งหมดเป็นวจาของพระเจ้า ที่ได้ประทานแก่ท่านศาสดา

นบีมุฮัมมัด คือลัลลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม ผ่านทางสื่อคือเทวทูตญิบรีล เพื่อนำไปเผยแพร่แก่มวลมนุษยย์ ศาสดานบีมุฮัมมัดเป็นบุคคลที่อัลลอฮ์ทรงเลือกให้ทำหน้าที่ประกาศศาสนา และเป็นผู้นำในการปฏิบัติศาสนกิจตามคำสั่งของพระองค์ อัลลอฮ์ประทานคัมภีร์แก่ท่านศาสดาเป็นระยะๆ รวมเวลาทั้งสิ้น ๒๓ ปี แบ่งเป็นสองช่วง คือ ช่วงก่อนการอพยพเป็นเวลา ๑๓ ปี เรียกว่า “มักกียะห์” และช่วงหลังการอพยพเป็นเวลา ๑๐ ปี เรียกว่า “มะดะนียะห์” เมื่อได้รับโองการมาท่านจะอ่านให้สาวกฟังและให้จดบันทึกลงบนแผ่นหิน หนังสัตรี กระดาษ กาบอินทผลัม และวัสดุอื่นๆ เก็บไว้

คัมภีร์อัลกุรอาน มีความหมายทางภาษาว่า “คัมภีร์ที่ถูกอ่าน” มี ๓๐ ภาค (ญุซอ์) ๑๑๔ บท (ซูเราะห์) และ ๖,๒๓๖ วรรค (อายะห์) เป็นแนวทางการปฏิบัติสำหรับบุคคลและสังคม มีคำสั่งเกี่ยวกับการทำความดี การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกัน การแต่งงาน ความตาย อาชีพ การทำมาหากิน รวมทั้งมีเรื่องวิทยาศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ กฎหมาย และสังคมไว้อย่างครบถ้วน

ภาษาที่ใช้บันทึกคัมภีร์อัลกุรอาน คือ ภาษาอาหรับ ข้อความในคัมภีร์เป็นภาษาที่ไพเราะ มิใช่ร้อยแก้ว และมิใช่ร้อยกรอง แต่ก็มีสัมผัสสลับในแบบของตัวเอง ปัจจุบันนี้ได้มีการแปลคัมภีร์อัลกุรอานเป็นภาษาต่างๆ ทั่วโลก มุสลิมถือว่าทุกคำและทุกตัวอักษรของคัมภีร์อัลกุรอานมาจากอัลลอฮ์ และเป็นความจริงที่บริสุทธิ์และเป็นธรรมนูญสำหรับชีวิต

หลักการพื้นฐานอิสลาม

หลักการพื้นฐานของอิสลามคือหลักทางด้านศาสนา อันประกอบด้วย หลักศรัทธา (อัครานุลอีมาน) หลักปฏิบัติศาสนกิจ (อัครานุลอิสลาม) และ หลักศีลธรรม (เอียะห์ซาน)

ความศรัทธา (อัลอีมาน)

ความศรัทธาในความหมายทั่วไปคือ การที่จิตใจยึดมั่น โดยไม่มีข้อสงสัยหรือข้อโต้แย้งใดๆ ทั้งสิ้น พร้อมกล่าวคำยืนยันในเอกภาพของอัลลอฮ์ และลงมือปฏิบัติในข้อปฏิบัติต่างๆ จึงจะเป็นศรัทธาที่สมบูรณ์

ศรัทธานั้นจะต้องเกิดขึ้นด้วยหลักฐานประกอบ จะศรัทธาโดยความมงมงายเชื่อตามผู้อื่นบอกไม่ได้

หลักฐานประกอบศรัทธาสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประการ คือ หลักฐานจากบทบัญญัติ (ตะลีสลักลี) และหลักฐานจากสติปัญญา (ตะลีสอักลี)

๑. หลักฐานจากบทบัญญัติ (ตะลีสลักลี)

หลักฐานจากบทบัญญัติ คือ โองการจากอัลกุรอาน หรือวจนะของท่านศาสดาซึ่งถือเป็นหลักฐานชั้นเด็ดขาดที่จะโต้แย้งไม่ได้ เป็นบรรทัดฐานอันสำคัญสำหรับกำหนดโครงสร้างแห่งศรัทธา การศรัทธาอันมีอยู่นอกเหนือไปจากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นศรัทธาที่ไม่ถูกต้อง

ดังนั้น ผู้นับถือศาสนาอิสลามจึงจำเป็นต้องยกเลิกความศรัทธาดั้งเดิมก่อนรับอิสลามโดยสิ้นเชิง และสร้างศรัทธาขึ้นมาตามหลักศรัทธาอิสลามอันตรงกับบทบัญญัติ ระหว่างความศรัทธาทั้งสองจะนำมาผสมผสานให้กลมกลืนกันไม่ได้

ในยุคของท่านศาสดามุฮัมมัดนั้นพวกอาหรับเมื่อรับอิสลามในระยะแรกๆ ก็ยังไม่สามารถจะสลัดความเชื่อดั้งเดิมทิ้งได้ ต้องใช้เวลานานพอสมควรจึงจะมีศรัทธาอย่างบริสุทธิ์แท้จริง บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับหลักศรัทธา อันนำมาเป็นหลักฐานในความศรัทธานั้น เมื่อระบุว่าเกี่ยวกับคุณลักษณะของพระผู้เป็นเจ้าอย่างไร ก็จะถือเป็นคุณลักษณะแท้จริงของพระองค์ เช่น อัลกุรอาน ระบุว่า พระองค์ทรงอำนาจ ทรงสัพพัญญู ทรงเมตตา เป็นต้น คุณสมบัติเหล่านี้เป็นคุณสมบัติอันได้มาจากหลักฐานจากบทบัญญัติซึ่งมุสลิมทุกคนจะต้องเชื่อ

๒. หลักฐานจากสติปัญญา (ตะลีสอักลี)

การเชื่อถือศรัทธา จะต้องมาจากการยอมรับของสติปัญญา อีกส่วนหนึ่งด้วย เป็นส่วนประกอบและหลักฐานจากสติปัญญานี้ จะต้องดำเนินสอดคล้องกับหลักฐานจากบทบัญญัติ จะค้านกันหรือขัดแย้งกันไม่ได้ เด็ดขาด อาทิ

เมื่อหลักฐานจากบทบัญญัติระบุว่าพระผู้เป็นเจ้าทรงอำนาจ สติปัญญา ก็จะแสวงหาเหตุผลตามพื้นฐานของปัญญามาประกอบ จนเป็นที่ยอมรับอย่างไม่คลอนแคลนว่าพระองค์ทรงอำนาจ

เมื่อหลักฐานจากบทบัญญัติระบุว่าพระผู้เป็นเจ้า ทรงสัพพัญญู สติปัญญา ก็จะแสวงหาเหตุผลจนเป็นที่ยอมรับว่าพระองค์สัพพัญญู

โองการจากอัลกุรอานได้บัญญัติให้มนุษย์ใช้สติปัญญาตรึกตรอง และพิจารณาถึงสรรพสิ่งทั้งหลายมากกว่า ๓๐๐ แห่ง ซึ่งสรรพสิ่งเหล่านี้ เป็นหลักฐานแสดงถึงความมีอยู่จริงของพระผู้เป็นเจ้า

การศรัทธาเป็นเงื่อนไขแรกในการประกอบความดีงาม หากกระทำความดีโดยไม่มีศรัทธาเป็นพื้นฐาน ความดีนั้นก็ไร้ผล ความดีที่แสดงออกมาจึงถือเป็นสาขาแห่งศรัทธา แท้จริงแล้วการทำความดีทั้งหมด อิสลามถือเป็นรูปธรรมแห่งศรัทธานั้นเอง ดังนั้นศรัทธาจึงแตกแขนงออกไปเป็นจำนวนมาก ดังท่านศาสดามูฮัมมัด คีอิลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้กล่าวไว้ว่า

“ความศรัทธามีประมาณ ๖๐ หรือ ๗๐ กว่าสาขา และที่ยอดเยี่ยมที่สุดคือการกล่าว ลาอิลาฮะ อิลลัลลอฮุ และที่ต่ำที่สุดคือ การขจัดสิ่งเดือดร้อนออกจากทางเดิน และความละอายเป็นสาขาหนึ่งของความศรัทธา”

หลักศรัทธา (อัครกานูลือมาน)

หลักศรัทธา มี ๖ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. ศรัทธาในอัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะด้าอาลา)

พระองค์คือพระผู้เป็นเจ้าเพียงพระองค์เดียวเท่านั้น มุสลิมทุกคนต้องยึดมั่นในพระองค์อย่างแน่นแฟ้น ไม่สงสัยหรือลังเล พระองค์ทรงไว้ซึ่งคุณลักษณะอันสมบูรณ์ที่สุด

มุสลิมยึดมั่นว่าพระองค์ทรงบันดาลทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นมาเองโดยลำพังอำนาจของสิ่งนั้น แท้จริงแล้วพระองค์ทรงไว้ซึ่งเดชานุภาพ ทรงไว้ซึ่งอำนาจอันสูงสุด ทรงเอกสิทธิ์ในการปกครองและการบริหาร ทรงเป็นที่พึ่งของทุกสิ่งสรรพ ทรงกำหนดการดำเนินชีวิตของมนุษย์และสัตว์ รวมทั้งสรรพสิ่งทั้งมวล

พระองค์ทรงสัพพัญญู ทรงพระปรีชา ทรงปกาศิต ทรงนิรันดร์ ทรงดำรงโดยพระองค์เองไม่อาศัยปัจจัยอื่น ทรงแตกต่างไปจากทุกๆ สิ่ง พระองค์ทรงไร้ตัวตน พระองค์ไม่ให้กำเนิด พระองค์มิถูกกำเนิด พระองค์มิใช่สารวัตตุ มิใช่พลังงาน มิใช่นามธรรม มิใช่รูปธรรม

พระองค์ทรงมีอยู่อย่างแน่นอน ทรงพ้นไปจากญาณวิสัยของมนุษย์ที่จะพึงสัมผัส สื่อสัมผัสที่มนุษย์มีอยู่นั้น ไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะสัมผัสพระองค์ พระองค์ทรงมองเห็นทุกๆ สิ่งแต่ไม่มีใครสามารถมองเห็นพระองค์

๒. ศรัทธาในมะลาอิกะฮ์

มุสลิมเชื่อว่าพระองค์อัลลอฮ์ทรงบันดาลมะลาอิกะฮ์ขึ้นมา ซึ่งเป็นข้าทาสของพระองค์ รับบัญชาจากพระองค์ และปฏิบัติตามคำบัญชาของพระองค์อย่างมั่นคงที่สุด

มะลาอิกะฮ์เป็นเทพอันไร้ตัวตน ไม่มีเพศ ไม่กินไม่นอน ไม่มี
คู่ครอง ไม่มีบุตร สามารถจำแลงร่างได้ทุกอย่าง เป็นอีกโลกหนึ่งอันแตกต่าง
ไปจากมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถมองเห็นในสภาพเดิมของเขาได้ นอกจาก
จะแปลงร่างเป็นคนหรืออย่างอื่น

ไม่มีใครสามารถรู้จำนวนอันแน่นอนของมะลาอิกะฮ์ นอกจาก
พระองค์อัลลอฮ์เท่านั้น พระองค์ทรงสร้างมาเป็นจำนวนมาก เพื่อรับใช้
พระองค์ตามที่อันแตกต่างกัน และมีชื่อต่าง ๆ กัน เช่น

ญิบรีล มีหน้าที่สื่อโอองการระหว่างพระเจ้ากับศาสนทูต

มีกาอิล มีหน้าที่ควบคุมระบบธรรมชาติและปัจจัยยังชีพ

อิซรอฟีล มีหน้าที่เป่าสัญญาณให้วิญญาณมนุษย์กลับสู่ร่าง
เพื่อฟื้นขึ้นในโลกหน้า และเป่าสัญญาณดับสลายของโลกนี้

ริฎวาน มีหน้าที่ดูแลสวรรค์

มาลิก มีหน้าที่ดูแลนรก

รอกีบ มีหน้าที่บันทึกความดีของมนุษย์

อะติต มีหน้าที่บันทึกความชั่วของมนุษย์

มุนกีร นะกีร มีหน้าที่สอบสวนความประพฤติของมนุษย์
ภายหลังจากตายไปแล้ว

อิซรออีล มีหน้าที่เก็บชีวิตของมนุษย์ออกจากร่าง

เมื่อมนุษย์เชื่อว่ามะลาอิกะฮ์เป็นจำนวนมากทำหน้าที่ตาม
พระบัญชาของพระเจ้าเป็นเจ้า อันเกี่ยวกับตัวของเขา เขาจึงสามารถควบคุม
จิตใจและความประพฤติของเขาไว้ด้วยสังวรตนเป็นอย่างยิ่ง

คนที่คิดว่าจะทำความชั่วก็เกิดความกลัวที่จะทำเพราะทราบดีว่า
ความชั่วนั้นมีมะลาอิกะฮ์คอยบันทึก เพื่อเสนอต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าอยู่ตลอดเวลา
เขาจะมีกำลังใจทำแต่ความดี เพราะความดีที่เขาทำไม่มีทางสูญหายไปไหน
เนื่องจากมีมะลาอิกะฮ์คอยบันทึกไว้ทุกระยะ

๓. ศรัทธาในคัมภีร์

มุสลิมต้องศรัทธาว่า พระผู้เป็นเจ้าของศาสดาทั้งหมดคือพระเจ้าทรงประทานคัมภีร์อันเป็นโอวาทของพระองค์แก่บรรดามนุษยชาติผ่านศาสนทูต ในแต่ละยุคแต่ละสมัย พระโอวาทของพระองค์เป็นบทบัญญัติที่มนุษย์จะต้องนำมาปฏิบัติเป็นธรรมนุญสูงส่งที่ใครจะฝ่าฝืนไม่ได้

ในยุคที่ผ่านมา มีศาสนทูตได้รับพระคัมภีร์มาประกาศแก่มนุษยชาติในยุคของท่านเหล่านั้นอยู่เป็นจำนวนมาก ปรากฏถึงยุคสุดท้ายคือยุคปัจจุบันอันเป็นยุคของท่านศาสดามุฮัมมัด คือลุลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

คัมภีร์ของพระผู้เป็นเจ้าของศาสดาทั้งหมดผ่านศาสนทูตมาสู่มนุษยชาติในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้นมีลักษณะที่สับสนปนซึ่งกันและกันหรือเสริมให้สมบูรณ์ขึ้น

จำนวนคัมภีร์ที่พระองค์ทรงพระราชทานมานั้น เท่าที่นักวิชาการระบุไว้มีจำนวน ๑๐๔ เล่ม ในจำนวนนั้นที่มีชื่อเรียกและมีสาระแห่งบทบัญญัติโดยครบสมบูรณ์ มีดังต่อไปนี้

๓.๑ เตารอฮ์ ในยุคของท่านศาสดามูซา

๓.๒ ชะบูร ในยุคของท่านศาสดาดาวูด คัมภีร์นั้นไม่มีบทบัญญัติการปฏิบัติ เพราะยุคนี้ปฏิบัติตามบทบัญญัติของคัมภีร์ เตารอฮ์ ดังนั้นคัมภีร์ชะบูร จึงเป็นคำขอพร คำเตือน และสุภาพจิต

๓.๓ อินญีล ในยุคของท่านศาสดาอีซา

๓.๔ อัลกุรอาน ในยุคสุดท้ายคือยุคปัจจุบันทรงพระราชทานผ่านท่านศาสดามุฮัมมัด คือลุลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม เป็นคัมภีร์ที่มนุษย์จะต้องยึดถือเป็นแนวทางการดำเนินชีวิต ปรากฏถึงวันอวสานของโลกนี้ อัลกุรอานเป็นคัมภีร์ฉบับสุดท้ายที่พระผู้เป็นเจ้าของศาสดาทั้งหมดทรงประทานจึงเป็นคัมภีร์ที่สมบูรณ์ทั้งเนื้อหาสาระและรูปแบบการใช้ภาษา

อัลกุรอาน เป็นภาษาอาหรับ ซึ่งเป็นภาษาที่มีความไพเราะ ในการออกเสียง และภาษาที่ใช้ความหมายอันลึกซึ้ง ถ้อยคำ เท่าที่ถ่ายทอด มาจากท่านศาสดามุฮัมมัด คือลัลลลอฮุอะลยฮิวะซัลลัม เมื่อ ๑,๔๐๐ ปีกว่า ยังได้รับการรักษาไว้โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงแม้แต่อักษรเดียว

มุสลิมทั้งโลกจะอ่านอัลกุรอานในพิธีละหมาด ในวาระ อันต้องการความดี และอ่านเพื่อนำความหมายมาปฏิบัติ

อัลกุรอานเป็นธรรมนูญสูงสุด ความประพฤติอันถูกต้อง จะต้องสืบหรือปรับเข้าหาอัลกุรอานได้ กฎหมายอิสลามจะต้องยึดถือ อัลกุรอานเป็นหลักในด้านนิติบัญญัติ จะออกกฎหมายอันแย้งต่อบัญญัติ ของอัลกุรอานไม่ได้อย่างเด็ดขาด

อัลกุรอานถูกประทานลงมาครั้งแรก ณ ถ้ำฮิรอห์ ที่นครมักกะฮ์ เมื่อศาสดานบีมุฮัมมัด คือลัลลลอฮุอะลยฮิวะซัลลัม มีอายุ ๔๐ ปี โองการ ที่ถูกประทานลงมานั้น จะทยอยกันลงมาตามแต่พระเจ้าทรงประสงค์ และมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโองการดังกล่าว

เมื่อได้รับโองการแล้ว ท่านศาสดาก็จะนำมาประกาศแก่ผู้อื่น แล้วทุกคนก็จะท่องจำจนขึ้นใจ มีการทบทวนกันอยู่เสมอ และมีการบันทึก ลงบนหนังสือที่ทำขึ้นบ้าง บนกาบอินทผลัมบ้าง บนแผ่นหินบ้าง

ต่อมาในสมัยปกครองของท่านอุมร์คอลีฟะห์ท่านที่ ๒ ท่านได้ ดำริให้มีการจัดรวบรวมขึ้นเป็นเล่มจากส่วนที่กระจัดกระจายกันในบุคคล และสถานที่ต่างๆ

จากนั้นในสมัยการปกครองของท่านอุสมาน บินอัฟฟาน คอลีฟะห์ท่านที่ ๓ ได้สั่งให้มีการรวบรวมและปรับปรุงในด้านการเขียน มีจำนวนถึง ๖ เล่ม และส่งไปยังหัวเมืองต่างๆ เพื่อให้อ่านเป็นสำนวน เดียวกัน และป้องกันการปลอมแปลงอันอาจจะเกิดขึ้นได้

๔. ศรัทธาต่อศาสนทูตหรือศาสดา

ศาสนทูตผู้ประกาศอิสลาม เรียกว่า “รอซูล” หรือเป็นศาสนทูตที่ไม่ได้ประกาศ ก็จะใช้คำว่า “นบี” แต่การให้ความหมายเช่นนี้ไม่ได้เข้มงวดนัก ส่วนใหญ่จึงใช้ถ้อยคำทั้งสองนี้ หมายความว่าผู้เป็นศาสนทูตที่ทำการประกาศอิสลาม

ผู้เป็นศาสนทูต เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติแบบมนุษย์ธรรมดาทั่วไป มิใช่ผู้วิเศษ หรือมะลาอิกะฮ์ ศาสนทูตจึงดำเนินชีวิตเหมือนสามัญชน คือ กิน นอน ขับถ่าย และแต่งงาน

แต่ศาสนทูตมีคุณลักษณะอันสมบูรณ์เหนือกว่ามนุษย์ทั่วไป อันเป็นคุณลักษณะทางด้านความประพฤติและคุณธรรมอันสูงส่ง นักวิชาการได้สรุปคุณลักษณะของศาสนทูตไว้ว่าจะต้องมีครบ ๔ ประการ คือ

๔.๑ ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ไว้วางใจของบุคคลทั่วไป ไม่คดโกง ไม่ตระบัดสัตย์

๔.๒ มีสัจจะ พูดจริงทำจริง ไม่โกหก ไม่หลอกลวงใคร

๔.๓ มีสติปัญญาเป็นอัจฉริยะ

๔.๔ ทำหน้าที่เผยแพร่โองการจากพระผู้เป็นเจ้าแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่ปิดบัง และด้วยความตั้งใจสูง มีมานะอดทน เพียรพยายาม ไม่ย่อท้อต่อการขัดขวางของผู้ใดทั้งสิ้น

การที่พระผู้เป็นเจ้าทรงคัดเลือกศาสนทูตขึ้นมาจากมนุษย์ธรรมดา ก็เพื่อให้ศาสนทูตเป็นตัวอย่างในการประพฤติปฏิบัติตามของประชาชน หากศาสนทูตเป็นผู้วิเศษหรือเป็นมะลาอิกะฮ์ ซึ่งดำเนินชีวิตไปอีกแบบหนึ่ง ประชาชนก็ไม่สามารถจะหาตัวอย่างการดำเนินชีวิตที่ใกล้เคียงกับตนเอง แล้วคำสอนของศาสนทูตก็จะไร้ผล

ศาสนทูตที่มีปรากฏชื่อในอัลกุรอานมีจำนวน ๒๕ ท่าน คือ อาดัม อีดรีส นูห์ ฮีด ซอลิย์ อิบรอฮีม ลูฏ อิสฮาก ยะฮ์ยูบ ยูซุฟ มูซา ฮารูน อิลยาส ยูนุส ซุัยยบ์ ดาวูด สุลัยมาน อัลยะชะอ์ ซุกกิฟล์ ชะกะรียา อัยยูบ ยะห์ยา อิศมาอิล อีซา และมุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

๕. ศรัทธาในวันสิ้นโลก

มุสลิมต้องศรัทธาว่า โลกนี้พระผู้เป็นเจ้าได้สร้างขึ้นเป็นการชั่วคราว สำหรับเป็นแดนที่มนุษย์ได้ดำเนินชีวิตส่วนหนึ่ง เพื่อสู่โลกอันจีรัง และโลกนิรันดร์ต่อไป ดังนั้นโลกที่เราอาศัยอยู่ในปัจจุบันนี้ จึงต้องมีวาระดับสลาย ไม่วันใดก็วันหนึ่ง ไม่มีใครสามารถตอบได้ว่าวันดับสลายของโลก หรือวันสิ้นโลกนี้จะเกิดขึ้นเมื่อใด

เมื่อท่านศาสดามุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม สนทนากับเทวทูตญิบรีล เทวทูตถามว่า “เมื่อใดจะถึงวันอวสานของโลก” ท่านตอบว่า “ทั้งผู้ถามและผู้ถูกถามไม่มีใครรู้กว่ากัน” เทวทูตถามต่อไปว่าแล้วสัญญาณแสดงอาการโลกสลายมีอะไรบ้าง ท่านศาสดาตอบว่า

“ท่านจะมองเห็นผู้คนซึ่งตั้งเดิมฐานะต่ำต้อยทางสังคม รongเท้าไม่ใส่ เสื้อผ้าไม่สวม พวกกันแข่งขันสร้างบ้านเรือนสูงตระหง่านอย่างมากมาย ท่านจะมองเห็นมารดาผู้เป็นทาสคลอดบุตรออกมาเป็นนายของนางเอง”

สัญญาณแสดงอาการโลกสลายแบ่งได้เป็น ๒ ระยะ คือ

๕.๑ สัญญาณระยะไกล

สัญญาณระยะไกล หมายถึง สัญญาณที่ยังอยู่อีกไกลกว่าจะถึงวันสิ้นโลก ดังเช่น สัญญาณที่ปรากฏในคำตอบของท่านศาสดาต่อเทวทูตญิบรีลข้างต้น ส่วนใหญ่แล้วเป็นสัญญาณจากความประพัตของมนุษย์ในด้านศีลธรรม ที่มีความฟอนพะมัวเมาในกามคุณ ต้มสุรายาเมา หมกมุ่น

ในกิเลสตัณหา ด้านเศรษฐกิจ ที่มีแต่ความเอาใจเอาเปรียบ เห็นแก่ตัว การคิดดอกเบี้ยในรูปแบบต่างๆ การฉ้อฉล คอร์รัปชัน และการกดขี่ข่มเหง ด้านสังคมมีแต่ความแตกแยก ซ้ำพัวกัน และทำการรุกรานซึ่งกันและกัน

๕.๒ สัญญาณระยะใกล้

สัญญาณระยะใกล้ หมายถึง สัญญาณแสดงถึงการจะสิ้นโลกอันอยู่ในระยะเวลาใกล้ ซึ่งเป็นสัญญาณจากเหตุการณ์วิกฤติต่างๆ เช่น จะเกิดความวิปริตทางสิ่งแวดล้อม ดวงตะวันจะเปลี่ยนทิศทาง จะมีมนุษย์ที่ดูร้ายออกมาอาละวาดทำลายชีวิตของประชาชน ความโกลาหลจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรง แผ่นดินจะไหวและถล่มทลาย

ผลที่สุดมะลาอิกะฮ์อิสรอฟีลจะเป่าสัญญาณครั้งแรก สิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายจะล้มตายจนหมดสิ้น ภูเขาจะพังทลายเป็นผุยผง ทุกสิ่งทุกอย่างพินาศไม่มีเหลือ

ต่อมา มะลาอิกะฮ์อิสรอฟีล เป่าสัญญาณครั้งที่สอง สิ่งมีชีวิตก็จะฟื้นขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง มนุษย์ทุกคนจะเกิดมาในสภาพเดิมและถูกต้อนไปรวมกัน ณ ที่โล่งเพื่อรอการสอบสวน พิจารณาความประพฤติของแต่ละคนและพิพากษา ช่วงเวลาของการรอคอยนั้นยาวนาน มนุษย์เต็มไปด้วยความหวาดกลัวท่ามกลางความร้อนแรงของดวงอาทิตย์ ไม่มีใครหนีไปไหนได้ และไม่สามารถจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ จะมีทรัพย์สมบัติหรือบริวารมากมายเท่าใดก็จะนำมาใช้จ่ายเพื่อปลดปล่อยตัวเองไม่ได้

เมื่อมนุษย์เชื่อว่า โลกนี้มีวาระดับสลาย และจะมีโลกหน้าสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยอันแท้จริง และเป็นนิจนิรันดร มนุษย์ก็จะอยู่ในโลกนี้ด้วยความเห็นนอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ไม่มีความโลภ ไม่มีความเห็นแก่ตัวพร้อมกับสะสมแต่ความดีงาม แม้ว่าการทำดีนั้น จะไม่ได้รับผลตอบแทนในช่วงที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ แต่ก็มั่นใจได้ว่าต้องได้รับอย่างแน่นอนในโลกหน้า

ผู้ทำความดีจึงไม่ท้อแท้ที่จะทำความดี มีกำลังใจอันสูงส่งที่จะทำความดี และ
ไม่คิดที่จะละเลยต่อการทำความดีจนตลอดชีวิต

๖. ศรัทธาในกฎแห่งสภาวะการณ

สภาวะการณทั้งหลายถูกกำหนดมาเป็นกฎอย่างตายตัว
และแน่นอน ซึ่งต้องดำเนินไปตามที่กำหนดนั้น เช่น แดดเผา ไอน้ำขึ้นไป
รวมตัวกันอยู่บนอากาศ เป็นก้อนเมฆ เมื่อลมพัดก็กระจายตกลงมาเป็นฝน
ฝนตกลงมาบนพื้นดิน ทำให้อุตมสมบูรณ์ มีพันธุ์ไม้และพืชนานาชนิด
งอกงามขึ้นมา มนุษย์และสัตว์ได้รับประโยชน์จากพืชพันธุ์เหล่านั้น เป็นกฎ
กำหนดสภาวะซึ่งพระผู้เป็นเจ้าของทรงกำหนดไว้

การดำเนินชีวิตของมนุษย์ก็เช่นเดียวกัน ถูกกำหนดไว้อย่าง
เป็นระบบที่แน่นอน ไม่มีใครสามารถฝ่ากฎเกณฑ์ดังกล่าวได้ ทุกคนจะต้อง
ดำเนินไปตามกฎสภาวะการณจากมนุษย์คนแรกจนถึงคนสุดท้าย

มนุษย์ต้องกิน ต้องนอน ต้องหายใจ ต้องประสบกับเหตุ
ให้อารมณ์และจิตใจผันแปรอยู่ตลอดเวลา เดียวดีใจ เดียวเสียใจ บางจังหวะ
ชีวิตก็ร่ำรวยมหาศาล แต่ผลอ้อมไม่นานฐานะก็ยากจนลงมา บางช่วงเวลามีคน
นับหน้าถือตาอย่างกว้างขวางและมากมาย แต่ต่อมาก็กลับมีคนอื่นเกลียดชัง
การสลับหมุนเวียนสภาวะการณเหล่านี้ในชีวิตของมนุษย์นั้น มุสลิมศรัทธาว่า
เป็นไปโดยกำหนดของพระองค์อัลลอฮ์ ตะอาลา ทั้งสิ้น หาใช่เป็นไป
โดยอำนาจของมนุษย์เองไม่ และมีใช้อำนาจของผู้พิเศษ อำนาจของฟ้าดิน
อำนาจของดวง อำนาจของไสยศาสตร์ หรือโดยอำนาจอื่นใดก็ตาม
แต่ทั้งหมดเป็นไปโดยอำนาจอันสมบูรณ์ที่สุดของพระผู้เป็นเจ้าของทั้งสิ้น

ธรรมชาติทั้งหลายที่ดำเนินไปตามครรลองอย่างแน่นอน
ชัดเจน เป็นระบบมั่นคงและแม่นยำ ก็เป็นไปตามกำหนดกฎสภาวะ
โดยพระองค์ทั้งสิ้น

ในด้านเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประสบแก่มนุษย์ ที่จริงแล้วการที่มนุษย์ ประสบกับความเดือดร้อนในรูปแบบต่างๆ มนุษย์อาจไม่พอใจในสิ่งนั้น แต่สิ่งนั้นจะสร้างความแข็งแกร่งแก่มนุษย์เอง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ เด็กที่ถูกเลี้ยงดูอย่างทนุถนอมในห้องแอร์ ได้รับการปรนเปรอด้วยความสุข และความสะอาดการพัฒน์นั้น ย่อมจะอ่อนแอ ผิดกับเด็กที่ถูกชุบเลี้ยงแบบ ชนบท ต้องเผชิญกับธรรมชาติแท้ๆ ต้องช่วยตัวเอง ต้องทำงานหนัก เด็กเหล่านี้จะแข็งแรงกว่าอย่างแน่นอน

คนที่ประสบกับสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่เสมอๆ ก็เช่นเดียวกัน เขาจะมี สภาพอ่อนแอ ขาดความกระตือรือร้น ขลาดกลัวและไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ต้องอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการที่เขาประสบกับภัยพิบัติในชีวิต หรือพบกับความเดือดร้อนอยู่เรื่อยๆ คนเหล่านี้จะแข็งแรง มั่นคง หนักแน่น กระตือรือร้น ช่วยตัวเองได้ และประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต ไม่พ่ายแพ้อะไรง่ายๆ ตัวอย่างสิ่งเหล่านี้สามารถหาได้อย่างครบครันจาก ชีวิตของบรรดาท่านศาสนทูตทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาศาสนทูต ที่เรียกว่า “อูลูลอ์ซิม” อันหมายถึง ศาสนทูตที่ประสบกับเหตุร้ายในชีวิต มากมายกว่าบรรดาศาสนทูตอื่นๆ แต่ท่านเหล่านี้มีความแข็งแรง การประกาศอิสลามของท่านจึงประสบผลสำเร็จสูงกว่าศาสนทูตท่านอื่นๆ

การประสบภัยแห่งชีวิตและความเดือดร้อน จึงเป็นเพียง ข้อทดสอบของพระเจ้า เพื่อหลอมชีวิตของมนุษย์ให้มีความเข้มแข็ง สามารถต่อสู้กับภยันตรายนานัปการได้อย่างมั่นคง สิ่งเหล่านี้จึงกลายเป็น สิ่งดีงามสำหรับมนุษย์ มุสลิมถือว่าเป็นข้อกำหนดของพระเจ้า ซึ่งจะต้องยินดี ในสภาพดังกล่าวอย่างจริงใจ

หลักปฏิบัติศาสนกิจ (อركانุลอิสลาม)

หลักปฏิบัติศาสนกิจ หมายถึง หลักศาสนกิจที่อิสลามได้บัญญัติ เป็นพื้นฐานแรกสำหรับมุสลิมทุกคนที่จะต้องนำมาปฏิบัติ เป็นองค์ประกอบ สำคัญที่สุดของอิสลาม ซึ่งเราเรียกว่า “อركانุลอิสลาม” มีประกอบกัน ๕ ประการ คือ

๑. การปฏิญาณตน (ชะฮาดะฮฺ)

ผู้ประสงค์จะเข้าสู่อิสลาม จะต้องกล่าวคำปฏิญาณตน อย่างเปิดเผยและชัดเจน พร้อมทั้งเลื่อมใสศรัทธาตามที่ตนปฏิญาณ และจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติอย่างจริงจัง

การเป็นมุสลิม มิใช่เพียงการกล่าวคำปฏิญาณ หรือเพียงแต่ ประพฤติตามแบบมุสลิมเท่านั้น หากจะต้องประกอบด้วย ความเลื่อมใส ศรัทธาอย่างแท้จริงด้วย องค์ประกอบแห่งการปฏิญาณจะต้องมีพร้อม ทั้ง ๓ ประการ คือ

๑.๑ กล่าวปฏิญาณด้วยวาจา

๑.๒ เลื่อมใสด้วยจิตใจ

๑.๓ ปฏิบัติด้วยร่างกาย

บุคคลที่นับถืออิสลาม จำเป็นต้องจัดการขลิบหนังหุ้ม ปลายอวัยวะเพศออก เพื่อเหตุผลด้านความสะอาดและสุขภาพอนามัย เรียกในภาษาอาหรับว่า “คิตาน” หรือ “คอตัน”

คำปฏิญาณของอิสลาม มิใช่การสวดสาบานให้มีอันเป็นไป ต่างๆ นานา มิใช่คำสวดภาวนา หากเป็นประโยคที่กล่าวแสดงถึงความ ศรัทธามั่นในพระเจ้า และในศาสนทูตมุฮัมมัด คือลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม โดยกล่าวว่า

“ข้าพเจ้าปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากอัลลอฮ์ และข้าพเจ้าปฏิญาณว่า มุฮัมมัด คือลลิลลอฮูอะลัยฮิวะซัลลัม เป็นศาสนทูตของอัลลอฮ์

ผู้ที่ประสงค์จะเข้ารับอิสลาม จึงต้องเริ่มด้วยจิตใจที่มีศรัทธา จากนั้นจึงกล่าวประโยคปฏิญาณดังกล่าว ซึ่งมุสลิมทุกคนต้องกล่าวได้ การสอนประโยคปฏิญาณจึงไม่จำเป็นต้องเลือกเอาบุคคลที่มีความรู้ศาสนาสูง มุสลิมทุกคนสามารถที่จะกล่าวนำประโยคปฏิญาณได้ทั้งนั้น

๒. การละหมาด

การละหมาด คือ การแสดงความเคารพนบัตการต่ออัลลอฮ์ ตะอาลา ประกอบด้วย จิตใจ วาจา และร่างกายพร้อมกัน มุสลิมจำเป็นต้องปฏิบัติละหมาดวันละห้าครั้ง คือ ละหมาดดูหรี ในช่วงบ่าย ละหมาดอัคริ ในช่วงเย็น ละหมาดมัฆริบ ในช่วงตะวันตกขอบฟ้า ละหมาดอิฮาอ์ ในช่วงหัวค่ำ และละหมาดศุบฮี ในช่วงแสงอรุณขึ้น

ผู้ทำละหมาดโดยสม่ำเสมอ จะก่อประโยชน์แก่ตัวเขาเอง อย่างอเนกอนันต์ ทำให้จิตใจของเขาสะอาดบริสุทธิ์ ขจัดความหมองหม่นทางอารมณ์ ทำลายความตึงเครียด ทำให้เป็นคนหนึ่งที่เคร่งครัดในระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต อุดหนุนและจิตใจสำรวมระลึกอยู่กับพระเจ้าตลอดเวลา

เมื่อจิตใจสำรวมอยู่กับพระเจ้า และระลึกถึงแต่พระองค์ ก็ไม่มีโอกาสที่จะคิดทำความชั่วต่าง ๆ คิดแต่จะปฏิบัติตามคำบัญชาและบทบัญญัติของพระองค์ ไม่กล้าทำความผิด และฝืนบทบัญญัติของพระองค์

๓. การจ่ายชะกาด

ชะกาด คือ ทรัพย์จำนวนหนึ่งที่ได้กำหนดไว้เป็นอัตราส่วนจากจำนวนทรัพย์ที่เจ้าของทรัพย์ได้มาจนครบพิภักดิ์ที่ศาสนาได้บัญญัติไว้ และนำทรัพย์จำนวนนั้นจ่ายออกไปแก่ผู้มีสิทธิ

คำว่า “ชะกาด” แปลว่า ความเจริญก้าวหน้า และการขัดเกลาให้สะอาดเนื่องเพราะเมื่อเจ้าของทรัพย์ได้จ่ายชะกาดออกไป เท่ากับเป็นการขัดเกลาจิตใจให้สะอาดปราศจากกิเลสหนาหนาประการ โดยเฉพาะความตระหนี่ ความใจแคบ ซึ่งเป็นกิเลสใหญ่ชนิดหนึ่งที่เป็นสาเหตุสำคัญให้สังคมอยู่กันอย่างเห็นแก่ตัว ไม่มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แนนอนสังคมที่เต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว ไม่นานวิกฤติการณ์ก็ต้องเกิดแก่สังคมนั้น การแก่งแย่ง ฉกชิง กตขี ซูดรีด ทำลายกัน และอาชญากรรมต่าง ๆ จะต้องอุบัติขึ้น

การจ่ายชะกาดจะทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า คนยากจนมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือ การสังคมสงเคราะห์จะกระจายออกไปอย่างกว้างขวาง สถาบันทางสังคมได้รับการพัฒนา รวมทั้งผู้ยากไร้ที่หมดทุนในการประกอบอาชีพ หรือไม่มีทุนศึกษาต่อ ก็มีโอกาสที่จะใช้ชะกาดเงินจุนสร้างชีวิตใหม่แก่ผู้ขาดแคลนและผู้ยากไร้เหล่านั้น

ระบบชะกาด หากนำมาจัดดำเนินการอย่างเต็มระบบแล้ว จะมีผลในทางพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านการเมือง และด้านสังคม ตลอดจนด้านอื่นๆ ที่ขาดแคลนทุนโดยตรง

๔. การถือศีลอด-ถือบวช

การถือศีลอดหรือการถือบวช ภาษาอาหรับใช้คำว่า “อัศฮาหม์” หรือ “อัศศิยาม์” ความหมายเดิมหมายถึง การงดเว้น การระงับ การหักห้ามตัวเอง ในนิกายศาสนาบัญญัติ หมายถึง

“การงดเว้นสิ่งที่จะทำให้การถือศีลอดเป็นโมฆะ ตามศาสนบัญญัติ โดยเริ่มตั้งแต่วเวลาแสงอรุณขึ้นจนจบถึงตะวันตกดิน”

การถือศีลอดที่บังคับให้กระทำนั้นมีเฉพาะในเดือนรอมฎอน เท่านั้น ส่วนในวาระอื่นๆ ไม่ได้บังคับแต่ประการใด นอกจากจะมีเหตุปัจจัย อย่างอื่นมาบังคับ เช่น การบหนานไว้ว่าจะถือศีลอดอันมิใช่ในเดือนรอมฎอน อย่างนี้ถือว่าการถือศีลอดตามที่บหนานไว้นั้นถูกบังคับให้กระทำ เป็นต้น

ผลจากการถือศีลอด นำไปสู่คุณธรรมนานาประการ เช่น แสดงให้ประจักษ์ชัดถึงความเสมอภาคทางสังคม สามารถควบคุมจิตใจ ของตนเองได้ มีความอดทน อดกลั้น มีคุณธรรม มีความสำรวมตนเอง และยำเกรงพระเจ้า ไม่ประพฤตินิดในขณะถือศีลอด มีจิตเมตตาสงสาร เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ต่อผู้อื่น มีความสำนึกในเมตตาแห่งพระเจ้าผู้เป็นเจ้า มีระเบียบวินัย และฝึกให้ตรงต่อเวลาเพราะการถือศีลอดมีเงื่อนไขให้ทุกคนปฏิบัติอยู่ใน กรอบแห่งความประพฤติอันดีงามมากมาย จะรับประทานก็ต้องตรงต่อเวลา จะพูดจาหรือจะเคลื่อนไหวก็ต้องระมัดระวังกลัวกุศลแห่งการถือศีลอด จะบกพร่องไป

๕. การประกอบพิธีฮัจญ์

การประกอบพิธีฮัจญ์ครั้งหนึ่งในชีวิตของมุสลิมที่มีความ สามารถพร้อมทั้งทางร่างกายและทางการเงินที่จะเดินทางไปทำพิธี ที่บัยตุลลอฮ์ได้ พิธีฮัจญ์เป็นศาสนกิจที่สรุปไว้ซึ่งอุดมการณ์ทางสังคม อย่างครบบริบูรณ์

การที่มุสลิมจากทั่วทุกมุมโลกเดินทางออกไปจากถิ่นที่อยู่อาศัยของตนไปสู่พิธีฮัจญ์เป็นประจำติดต่อกันมาถึง ๑,๔๐๐ กว่าปี นับเป็นกิจกรรมที่มีความมหัศจรรย์และมีพลังอันแกร่งกล้าทางศรัทธายิ่งนัก สำนึกของผู้เดินทางไปสู่พิธีฮัจญ์เป็นสำนึกเดียวกัน จากวิญญูณจิตที่ผนึกเป็นดวงเดียวกัน แม้จะมาจากถิ่นฐานอันแตกต่างกัน มีภาษาผิดแผกกัน มีสีผิวไม่เหมือนกัน มีฐานะต่างกัน มีตำแหน่งทางสังคมไม่เท่ากัน แต่เมื่อทุกคนเดินทางมาสู่ศาสนกิจข้อนี้ สิ่งเหล่านั้นถูกลดทิ้งไปโดยสิ้นเชิง ทุกคนซึ่งมีจำนวนมหาศาล แต่ก็ร่วมกิจกรรมเดียวกันโดยไม่รังเกียจเด็ดฉันทันที ไม่มีความโกรธเกลียดซึ่งกันและกัน คนเป็นจำนวนล้านไปรวมกันอยู่ในสถานที่เดียวกัน แต่ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน ทุกคนมีใบหน้าอันยิ้มแย้ม ทักทายซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกันอย่างไม้อ้อเขาถือเรา ผิดพลาดล่วงเกินกันบ้าง ก็พร้อมที่จะให้อภัยแก่กันและกัน

หลักศีลธรรม (เอียะห์ซาน)

หมายความว่า ความดีต่างๆ ที่ต้องประพฤติอยู่เสมอ อันได้แก่ หน้าที่และมารยาทที่ต้องแสดงออก และคุณสมบัติที่ดีทางจิตใจ เช่น

หน้าที่ของบุคคลต่อพระเจ้า ต้องระลึกอยู่เสมอว่าตัวเองอยู่ต่อหน้าพระผู้เป็นเจ้า พระองค์ทรงมองเห็นอยู่ตลอดเวลา จึงต้องทำแต่ความดี มีมารยาท และละเว้นการกระทำที่ผิดต่อบทบัญญัติของพระองค์

หน้าที่ของผู้รู้ ครูและผู้รู้โดยทั่วไปจะต้องสำนึกอยู่เสมอว่า ความรู้ที่ตนได้มานั้นเป็นไปโดยความเมตตาของพระผู้เป็นเจ้า พระองค์ทรงประทานให้ ดังนั้นจึงต้องเผยแพร่ต่อให้ผู้อื่นได้รับความรู้นั้นโดยไม่มุ่งหวัง อามิสสินจ้างใดๆ ทั้งสิ้น และแนะนำความรู้ไปสร้างสมอำนาจบารมี หรือนำความรู้ไปแข่งขันกับใคร หรือทับถมผู้อื่นๆ หรือหาประโยชน์อันมิชอบ

หน้าที่ของผู้ไม่รู้ ผู้ไม่รู้จะต้องศึกษาเพื่อจะได้มีความรู้ ความรู้ มิได้จำกัดแต่เฉพาะความรู้ทางด้านสามัญหรือศาสนาในด้านใดด้านหนึ่ง มุสลิมจะต้องเรียนรู้ทั้งสองด้าน จนสามารถนำความรู้ ความสามารถ ไปประพุดติทางด้านศาสนาอย่างดี และนำความรู้สามัญหรือวิชาชีพไป ประกอบสัมมาอาชีพต่อไป และผู้เรียนรู้ทุกคนจะต้องให้ความเคารพต่อผู้สอน มีความนอบน้อมถ่อมตน พุดจาสุภาพ อ่อนโยน และคอยอุปถัมภ์ผู้สอน ของตนอยู่เสมอ

หน้าที่ของลูก ลูกทุกคนมีหน้าที่ต้องระลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ ของพ่อแม่ ต้องมีความกตัญญูกตเวทิตคุณต่อท่านทั้งสอง ต้องคิดอุปการะ ท่านทั้งสอง ไม่ปล่อยให้ท่านทั้งสองต้องเดี๋ยวตาย อยู่กับความเหงา และ ต้องปรนนิบัติท่านทั้งสองเป็นอย่างดีที่สุด

หน้าที่ของพ่อแม่ เมื่อพ่อแม่มีลูกก็ต้องเลี้ยงดูลูกอย่างดี ให้การ ดูแล ให้ความสุข ให้การศึกษา คอยอบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนดี มีมารยาท ไม่ปล่อยให้ปละละเลยต่อลูกจนขาดความอบอุ่นทางจิตใจ เติลิตออกไปหา ความสนุกสนานนอกครอบครัว พ่อแม่ต้องสร้างสถาบันครอบครัวให้เป็น ความหวังของลูก เป็นสวรรค์ของลูก อย่าทำให้เป็นนรกสำหรับลูก

หน้าที่ของเพื่อน คนทุกคนมีเพื่อน ไม่ว่าจะเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมโรงเรียน เพื่อนร่วมหมู่บ้าน ตลอดจนเพื่อนร่วมโลก ทุกคนต้อง หวังดีต่อกัน มีความประพฤติที่ดีต่อกัน ไม่ดูถูก ไม่เกลียด ไม่อาฆาตแค้น ไม่ทับถมหรือทำลายใคร ต่างคิดที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

หน้าที่ของสามี ทั้งสามี-ภรรยา จะต้องทำหน้าที่พึงปฏิบัติต่อกัน กล่าวคือ สามีต้องรับผิดชอบในด้านการปกครองครอบครัวและการหารายได้ เลี้ยงดูครอบครัว และสามีจะต้องเป็นที่พึ่งของครอบครัว มีความประพฤติที่ดีงามต่อคนในครอบครัว เป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่คนในครอบครัวโดยสม่ำเสมอ ไม่ทิ้งครอบครัวออกไปหาความสุขนอกบ้าน และต้องรักเตือน และสอนภริยาและคนในครอบครัว

หน้าที่ของภริยา ภริยามีหน้าที่ช่วยเหลือสามีในด้านต่างๆ คอย สอดส่องดูแลเป็นกำลังใจให้สามี ให้ความสุขแก่สามี และต้องต้อนรับแขก ของสามีด้วยมารยาท ด้วยอัชฌาสัยไมตรี ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส และ ด้วยความจริงใจ ไม่นินทาสามีลับหลัง ไม่บ่นหรือก้าวร้าวสามี หากสามีทำผิด ก็เตือนด้วยความหวังดีและครองสติไม่โมโห ให้เกียรติสามี และอยู่ในโอวาท ของสามี

หน้าที่ของผู้นำ ผู้นำทางสังคมในตำแหน่งต่างๆ ที่ถูกแต่งตั้ง หรือเลือกตั้งก็ตาม จะต้องปฏิบัติตนต่อผู้ตามด้วยความเมตตา และด้วยความ นอบน้อม ไม่ถือตัว พุดจาสุภาพอ่อนโยน เมื่อจะใช้อำนาจก็ใช้ด้วยความ ยุติธรรม มีความกล้าหาญ และกล้าตัดสินใจ ไม่ลังเล ไม่อ่อนแอ ไม่ซลาดกลัว ต้องประพฤติดี พร้อมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับประชาชน ต้องเสียสละ ทุกสิ่งเพื่อประชาชน

หน้าที่ของประชาชน ประชาชนในฐานะผู้ตามจะต้องเคารพ ผู้นำ กฎต่างๆ ที่ออกมาโดยชอบธรรม ประชาชนต้องปฏิบัติโดยเคร่งครัด ผู้ตามจะคิดกระด้างกระเดื่องไม่ได้ แต่ก็กล้าหาญที่จะเตือนผู้นำเมื่อผู้นำทำผิด หรือออกกฎหมายโดยไม่ชอบธรรม ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ดี รักษา และปกป้องเกียรติยศของผู้นำที่มีคุณธรรม ไม่ละเมิดต่อสิทธิของผู้นำและ สิทธิของประชาชนด้วยกัน

คุณลักษณะที่ต้องละเว้น

มีคุณลักษณะที่มุสลิมต้องละเว้นอยู่มากมาย ล้วนเป็นข้อห้ามที่อิสลามได้บัญญัติไว้ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

เกี่ยวกับคุณลักษณะด้านร้ายทางจิตใจ ซึ่งเมื่อใครมี หัวใจของเขา ก็จะมีติดบอด เช่น ความโกรธ ความอิจฉาริษยา ความเกลียดชัง ความตระหนี่ ความหลง ความโลภ ความขโมย ความลำพอง ความโอ้อวด เป็นต้น

เกี่ยวกับความประพฤติโดยทั่วไป เช่น ความฟุ่มเฟือยในการบริโภค การดูถูกคนอื่น การรังแกผู้อื่น การฉ้อโกง การนินทา ใส่ร้าย ส่อเสียด การลักขโมย การปล้น การฉกชิงวิ่งราว การล่วงประเวณี การลักเพศ การเลียนแบบหญิงหรือชาย ซ่องเสพกับสัตว์ การพนัน การประกอบอาชีพทุจริต การดื่มสุราและของมึนเมา การกินดอกเบี้ย การบริโภคสุภุข โลกิตสัตว์ตายเอง สิ่งเช่นไหว่ สัตว์ที่มุสลิมมิได้เชือด

เกี่ยวกับคุณลักษณะและความประพฤติที่มีผลต่อการศรัทธา ซึ่งข้อห้ามเหล่านี้มีผลทำให้ผู้ประพฤติหรือมีอยู่ต้องสิ้นสภาพอิสลามทันที เช่น การนับถือสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮ์เป็นพระเจ้า การกราบสิ่งอื่นนอกจากอัลลอฮ์ กระทำการอันเป็นการเหยียดหยามต่อพระเจ้า ต่อมะลาอิกะฮ์ ต่อศาสนทูต ต่อคัมภีร์ ต่อบทบัญญัติทางศาสนา ประวิงการเข้าอิสลามของผู้อื่น ใช้คำพูดกล่าวหามุสลิมว่ามีใช้มุสลิม การเชื่อถือโซค เครื่องราง ยันต์ ของขลัง เวทมนต์คาถา ปฏิบัติพิธีกรรมศาสนาอื่น ใช้คำพูดแสดงไม่เห็นความสำคัญในการปฏิบัติศาสนกิจ ใช้คำพูดหรือคิดเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติของศาสนา ปฏิเสธอัลกุรอาน สงสัยหรือปฏิเสธหลักศรัทธา เป็นต้น

๔. ผู้สืบทอดศาสน์

ศาสนาอิสลามไม่มีพระหรือนักบวชเพื่อทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรม และเผยแผ่ศาสนาโดยเฉพาะ เช่น อิหม่ามก็เป็นเพียงผู้นำในการละหมาดเท่านั้น มีใช้พระที่ทำหน้าที่เป็นกลางระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์

ดังนั้น อิสลามิกชนทุกคนจึงมีหน้าที่สืบทอดศาสนาอิสลามด้วยการปฏิบัติตนตามหลักการศาสนา ศึกษาและเรียนรู้หลักคำสอนของศาสนา ให้รู้แจ้งเห็นจริง และทำหน้าที่เผยแผ่ตามกำลังความรู้ของตน ท่านศาสตาดามุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้กล่าวว่า “ผู้รู้คือทายาทของศาสตาดามุฮัมมัด”

๕. ศาสน์สถานและศาสน์วัตถุ

ในศาสนาอิสลาม สถาปนาศาสนาได้แก่ “มัสยิด” ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางสำหรับมุสลิมในท้องถิ่นต่างๆ ในสมัยนบีมุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม มัสยิดเป็นที่ปฏิบัติศาสนา การประชุม การศึกษา การบริหารประเทศ การแต่งงาน การตัดสินคดีความ ครบทุกด้าน สถาปนัมัสยิด จึงเป็นสถาบันบริหารทั้งด้านอาณาจักรและศาสนจักรพร้อมกันไป

ในสมัยนบีมุฮัมมัด ค็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัมนั้น มัสยิดอยู่ติดกับบ้านพักของท่าน เพื่อความสะดวกในการมัสยิดของท่าน

มุสลิมทุกคนจะต้องถือเป็นที่อย่างสำคัญในการทำนุบำรุงมัสยิด เพราะมัสยิดเป็นของอัลลอฮ์ ตะอาลา เป็นสมบัติส่วนรวม มิใช่ของผู้ใด บุคคลจึงไม่มีสิทธิที่จะปกครองถือสิทธิ์ และผูกขาดในปฏิบัติการต่างๆ เฉพาะตน หรือตระกูล และจะต้องไม่นำพิธีศาสนาอื่นมาปฏิบัติในมัสยิด หรือมีการภาวนาต่อสิ่งอื่นใดร่วมกับอัลลอฮ์ ตะอาลา

มัสยิดที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ท่านนบีมุฮัมมัด คืออลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ระบุไว้ ๓ มัสยิด ซึ่งท่านสั่งให้ทุกคนทำนุบำรุงรักษาไว้ กำชับให้ทุกคนพยายามเดินทางไปทำละหมาด ณ มัสยิดทั้ง ๓ นี้ให้ได้ พร้อมทั้งกล่าวไว้ด้วยว่า จะได้รับกุศลแตกต่างกันตามลำดับดังต่อไปนี้

๑. มัสยิดหะรอม ณ มักกะฮ์ ได้กุศล ๑๐๐,๐๐๐ เท่า

๒. มัสยิดนะบะวี ณ มะดีนะฮ์ ได้กุศล ๑,๐๐๐ เท่า

๓. มัสยิดอัลอักซอ ณ ฟิลิสเตียน ได้กุศล ๕๐๐ เท่า

วัตถุประสงค์ประกอบของมัสยิด

นอกจากอาคารมัสยิดแล้ว ภายในมัสยิดยังมีวัตถุประสงค์ประกอบอีก ๒ อย่าง คือ

มัสยิดวาติลฮูเซ็น อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส

๑. มิมบรั ได้แก่ แท่นยกชั้นไม่น้อยกว่า ๓ ชั้น สำหรับยืนแสดงธรรมกถา

๒. มิห์รอบ ได้แก่ สถานที่อิหม่ามยืนนำละหมาด มักจะสร้างเป็นส่วนเว้าลึกขนาดเล็กตรงด้านหน้าสุดของมัสยิด เมื่ออิหม่ามอ่านเสียงก็จะก้องสะท้อนไปจากส่วนเว้านี้ไต่ขึ้นไปทั่วมัสยิด

ภาพภายในมัสยิด

กะอ์บะฮ์

กะอ์บะฮ์ เป็นคำภาษาอาหรับ หมายถึง อาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตั้งอยู่ใจกลางมัสยิดหะรอมในนครมักกะฮ์ เป็นกิบลัต คือจุดหมายในการผินหน้าไปของมุสลิมขณะละหมาด และเป็นสถานที่ที่ญอวาฟ (เดินเวียนรอบ) ในการประกอบพิธีฮัจญ์และอุมเราะฮ์ และที่มุมหนึ่งของกะอ์บะฮ์มีหินดำที่ใช้เป็นจุดกำหนดเริ่มและสิ้นสุดการเดินญอวาฟ

๖. ศาสนพิธี

การแต่งงาน

การแต่งงานตามศาสนบัญญัติ ภาษาอาหรับเรียกว่า “นิกาย์” มิได้หมายถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชาย และได้เสียกันเท่านั้น แต่จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ๕ ประการอย่างครบถ้วน จะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งมิได้โดยเด็ดขาด คือ

๑. ผู้ปกครองของหญิงที่แต่งงาน

๒. พยานไม่น้อยกว่า ๒ คน

๓. ชายผู้จะเป็นสามี

๔. หญิงผู้จะเป็นภรรยา

๕. คำตกลงนิกาย์จากฝ่ายผู้ปกครองกับฝ่ายผู้จะเป็นสามี เช่น ผู้ปกครองกล่าวว่า “ฉันทำการนิกาย์ท่านแก่ น.ส.เรณูบุตรของฉันด้วยคำมะฮัรทองหนัก ๑ บาท” ผู้จะเป็นสามีรับว่า “ฉันรับการนิกาย์ของ น.ส.เรณูด้วยคำมะฮัรตามที่กล่าว”

“มะฮัร” หมายถึง ทรัพย์สินที่ตกลงกันว่าจะมอบแก่ผู้จะเป็นเจ้าสาว และทรัพย์สินนี้เป็นของเจ้าสาวโดยตรง มิใช่ของบิดามารดาแต่ประการใดๆ นอกจากจะยกให้ทีหลังตามความสมัครใจของเจ้าสาว

พิธีแต่งงาน

การจัดพิธีแต่งงาน เริ่มต้นด้วยการสู่ขอ แล้วกำหนดคำมะฮัรตามแต่ความสมัครใจและพอใจของทั้งสองฝ่าย อิสลามไม่สนับสนุนการเรียกคำมะฮัรแพงเกินไป เพราะจะทำให้ไม่มีการแต่งงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิด

ต่อบทบัญญัติของอิสลาม การไม่แต่งงานก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมทางเพศขึ้นได้ เช่น การข่มขืน การลักลอบประเวณี เป็นต้น

การเกิด

เมื่อมารดาเริ่มตั้งครรภ์ มารดาจะต้องดูแลตัวเองให้ดี ทั้งร่างกายและจิตใจ เพราะพฤติกรรมและอารมณ์ของมารดามีผลกระทบต่อทารกในครรภ์ มารดาจึงควรหมั่นประกอบศาสนกิจอ่านคัมภีร์อัลกุรอานเสมอๆ เพื่อให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์และสงบอย่างแท้จริง

เมื่อครบกำหนดคลอด ทันทีที่ทารกหลุดพ้นจากครรภ์ของมารดา ผู้อยู่ในเหตุการณ์ควรต้อนรับการออกมาสู่โลกของทารก ด้วยการกล่าวประโยคปฏิญาณ ต่อมาให้กล่าวอะซานใส่หูขวาและอิกอมะฮ์ใส่หูซ้าย และทำตะสุนีก์ให้ในวันที่ ๗ นับแต่วันคลอด และให้ผู้ปกครองปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ตั้งชื่อที่ดี เช่น अब್ದुरเราะห์มาน มุฮัมมัด อะลี อีซา เป็นต้น

๒. ทำ “อะกีเกาะฮ์” คือ เชือดสัตว์พลีทาน นำมาทำอาหารบริจาคเป็นทองคำ หรือเทียบเท่า

การเลี้ยงดูลูก

อิสลามกำชับให้พ่อแม่ร่วมกันดูแลลูก และเลี้ยงลูกให้มีสุขภาพพลานามัย มีความสุข มีความอบอุ่น ฝึกฝนให้ปฏิบัติศาสนา อบรมให้มารยาท และให้ความรู้พร้อมกันไป ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูลูกเป็นของพ่อโดยตรง โดยแม่เป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด

เมื่อเด็กอายุ ๗ ขวบ จะต้องฝึกให้ทำละหมาดเป็นเพื่อสร้างศาสนธรรมขึ้นในจิตใจของเด็ก เมื่ออายุ ๑๐ ขวบ อนุญาตให้หลงโทะได้บ้าง และจะต้องแยกที่นอนออกเป็นสัดส่วน ไม่ปะปนกัน

การตาย

เมื่อมีใครเจ็บป่วย ให้ไปเยี่ยมอาการ ขอพรให้ และให้กำลังใจ หากเป็นคนฐานะยากจน ก็ช่วยเหลือเขาตามความสามารถ เมื่อล้มตายลง ผู้มีชีวิตอยู่จะต้องปฏิบัติต่อผู้ตายดังต่อไปนี้

๑. อาบน้ำศพ ให้สะอาดทั้งร่างกายอย่างทั่วถึง
๒. ห่อศพด้วยผ้าสีขาวให้มิดชิด
๓. ละหมาดขอพรให้ศพ
๔. ผังศพในหลุมลึกพอมั่นใจว่า สัตว์ร้ายไม่สามารถคุ้ย และกลืน

ไม่สามารถส่งออกมาได้

การแต่งกาย

การแต่งกายของมุสลิมทั้งชายและหญิง อิสลามกำหนดหลักการ ไว้อย่างรัดกุม โดยมีเป้าหมายมิให้เปิดเผย ประเจิดประเจ้อ หรือเน้นสัดส่วน เพราะการแต่งกายอย่างเปิดเผย ประเจิดประเจ้อ เน้นสัดส่วน หรือโชว์ ร่างกายดังที่กล่าวมานี้ ย่อมเป็นสื่อนำอันตรายมาสู่ผู้กระทำเองหากเป็นหญิง หรือหากเป็นชายก็จะทำให้บุคลิกของตนเองเสียไป

อิสลามต้องการให้ผู้ชายแสดงความแข็งแรง เอาจริงเอาจัง กล้าหาญ บึกบึน และองอาจ

อิสลามห้ามผู้ชายแต่งตัวและทำตัวเป็นผู้หญิง และในทำนองเดียวกัน ห้ามผู้หญิงแต่งตัวและทำตัวเหมือนผู้ชาย

๗. วันสำคัญทางศาสนา

วันศุกร์

เป็นวันสำคัญในรอบสัปดาห์ที่มุสลิมจะต้องไปรวมตัวกันเพื่อฟังคำกล่าวสุนทรพจน์ (คุฏบะฮ์) และละหมาดวันศุกร์ ในการไปร่วมละหมาดวันศุกร์ มุสลิมต้องอาบน้ำและแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด ตั้งใจรับฟังคำสั่งสอนและนำมาปฏิบัติ

การอ่านคุฏบะฮ์วันศุกร์

วันอีดีลฟิฏริ

ตรงกับวันที่หนึ่ง เดือนเซาวาล เป็นวันเฉลิมฉลองหลังจากการถือศีลอดตลอดเดือนรอมฎอน ในวันดังกล่าวมีการละหมาด อีดีลฟิฏริ การบริจาคทาน การเลี้ยงอาหารและเยี่ยมเยียนกัน

วันอีดีลอัฏฐา

ตรงกับวันที่สิบ เดือนชูลฮิจยะห์ เป็นวันเฉลิมฉลองที่เกี่ยวข้องกับพิธีฮัจญ์ ในวันดังกล่าวมีการละหมาดอีดีลอัฏฐาและมีการเชือดสัตว์พลีทาน

วันอะรอฟะฮ์

คือวันที่เก้า เดือนชูลฮิจยะห์ เป็นวันร่วมชุมนุมใหญ่ของผู้ประกอบพิธีฮัจญ์ที่ทุ่งอะรอฟะฮ์ ผู้ใดไม่ได้ไปร่วมชุมนุมใหญ่ในเวลาที่กำหนดไว้ พิธีฮัจญ์ของเขาใช้ไม่ได้ สำหรับผู้ที่ไม่ได้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ ศาสนาเชญชวนให้เขาถือศีลอด

วันตัชริกทั้งสาม

คือวันที่สิบเอ็ด สิบสอง และสิบสาม เดือนชูลฮิจยะห์ เป็นวันที่เกี่ยวข้องกับพิธีฮัจญ์ กล่าวคือ เป็นวันที่ผู้ประกอบพิธีฮัจญ์ ขว้างก้อนหินที่เสาหินทั้งสามต้น และเป็นวันของการเชือดสัตว์พลีทาน

วันอาซูรอฮ์

คือวันที่สิบ เดือนมูฮัรรอหม เป็นวันที่ศาสนาเชญชวนให้ถือศีลอด และได้กุศลอันยิ่งใหญ่